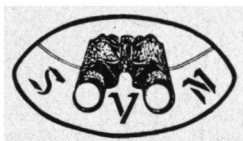

Enkele opmerkingen bij een ingezonden broedvogellijst

SOVON-mededeling no. 5

Nu het Ornithologische Atlasproject na een wat aarzelend begin goed op gang is gekomen, lijkt het van belang om aan de hand van een volledig onderzocht blok enige toelichting te geven. Wij kozen hiervoor BLOK 39-18, gelegen tussen Ede, de Noord Ginkel, Bennekom West en de Boshoeve ten Noorden van Heelsum. De topografie van het betreffende blok is als volgt (fig. 1). Het wordt doorsneden door de spoorlijn van Ede naar Arnhem en Rijksweg E 36. In de Zuidwesthoek ligt een deel van het dorp Bennekom en Wageningen-Hoog (Noord). Als overige bebouwing treffen wij het fabriekscomplex aan van de ENKA. Verder bestaat dit Atlasblok voornamelijk uit naaldbos, loofbos, gemengd naaldbos, heide en wat gras- en bouwland. In fig. 1 zijn de belangrijkste landschappen globaal weergegeven.

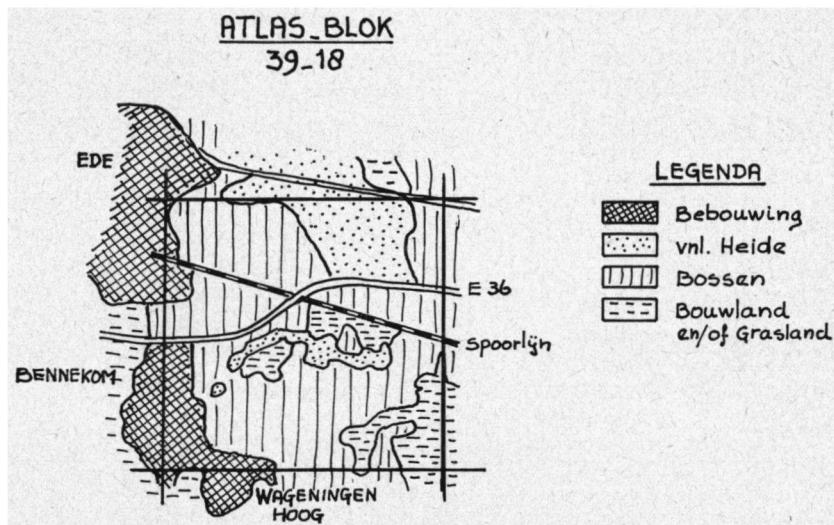

Fig. 1 Globale topografie van Atlasblok 39-18

Het Atlasblok 39-18 werd onderzocht door een tiental leden van de Vogelwerkgroep Wageningen van 1972 t/m 1974. Zoals uit de broedvogellijst blijkt (tabel 1), werden 15 soorten in kolom A genoteerd die één of meerdere malen in het broedseizoen in het betreffende blok werden waargenomen. Overeenkomstig de code-lijst (zie tabel 2) werden deze met de code O genoteerd. Zonder twijfel zijn dit geen mogelijke, waarschijnlijke of zekere broedvogels. Toch is het van belang ook deze soorten op de broedvogellijsten in te vullen, omdat ze een bijdrage leveren tot het samenstellen van de verspreidingskaart van de betreffende soorten.

In kolom B (mogelijke broedvogels) werden 14 soorten ingevuld. Deze werden allemaal één of meerdere malen waargenomen in een mogelijk broedbiotoop. Door geen van de waarnemers werd bij deze soorten een gedrag, een nest of jonge vogels waargenomen, zodat een hogere codering niet mogelijk was.

In kolom C (waarschijnlijke broedvogels) werden 7 soorten ingevuld op grond van waargenomen territorium-gedrag op twee of meer dagen, meer dan één week uit

elkaar op dezelfde plaats (code 4) en op grond van waargenomen bezoek van oudervogels aan een waarschijnlijke nestplaats (code 6). In kolom D (zekere broedvogels) werden 65 soorten genoteerd op grond van de coderingen 10, 12, 13, 14, 15 en 16 (zie tabel 2, zie ook jrg. 21 - pag. 320).

TABEL 2

Codelijst, gebaseerd op gegevens van het European Ornithological Atlas Committee (EOAC)

Kolom A: = Aanwezig.

Code 0 Soort waargenomen, één of meer malen, in het broedseizoen buiten het broedbiotoop (met soort wordt hier bedoeld een soort die volgens de 'Avifauna van Nederland' als broedvogel bekend staat; b.v. Kokmeeuwen of Kemphanen boven een bos; een Lepelaar in een sloot in een dorp; een Vissief boven een stadsgracht).

Kolom B: = Mogelijke broedvogelsoorten.

Code 1 Soort waargenomen, een of meerdere malen, in het broedseizoen in het broedbiotoop.

Code 2 Eenmalige waarneming van zingende vogel in het broedseizoen.

Kolom C: = Waarschijnlijke broedvogelsoorten.

Code 3 Waarneming van een paar in geschikt broedbiotoop in het broedseizoen. Code 4 Territoriumgedrag (zang, gevechten e.d.) op ten minste twee dagen, die meer dan 1 week uit elkaar liggen, op dezelfde plaats vastgesteld. Code 5 Baltsgedrag (ook copulatie!). Code 6 Bezoek van vogel aan een waarschijnlijke nestplaats. Code 7 Angstkreten en ander gedrag dat wijst op de aanwezigheid van nest of jongen. Code 8 Vangst van vogel met broedvlekken. Code 9 Transport van nestmateriaal, nestbouw of uithakken van nestholte.

Kolom D: = Zekere broedvogelsoorten.

Code 10 Afdleidingsgedrag (zoals gesimuleerde verlamningsverschijnselen, waardoor de waarnemer van nest of jongen wordt weggeleid). Code 11 Pas gebruikt nest of verse eischalen gevonden. Code 12 Pas uitgevlogen jongen van nestblijvers of donsjongen van nestvlinders waargenomen. Code 13 Bezoek door ouders aan een nest waarvan de inhoud niet vastgesteld kan worden of waarneming van broedende vogel. Code 14 Transport van faeces of voedsel voor jongen. Code 15 Nest met eieren. Code 16 Nest met jongen gezien (of jongen gehoord).

Kolom E: = Aantal broedparen in het blok. (kan alleen ingevuld worden als kolom C en/of D gecodeerd is)

Code 1 = exact één (1) broedpaar. Code 2 = 2 - 10 broedparen. Code 3 = 11 - 100 broedparen. Code 4 = 101 - 1000 broedparen. Code 5 = 1001 - 10.000 broedparen. Code 6 = meer dan 10.000 broedparen

N.B. exacte aantallen in het blok (indien bekend) worden () tussen haakjes vermeld.

Op deze broedvogellijst bleek het mogelijk ook kolom E (aantal broedparen in het blok) volledig in te vullen. Voor acht soorten werd het nauwkeurig geschatte aantal tussen haakjes vermeld (Wespendief 2, Sperwer 1, Boomvalk 1, Torenavalk 2, Kwartel 1, Kleine Bonte Specht 1, Oeverwaluw 6 en Tapuit 2). Van de overige 64 soorten bleek het alleen maar mogelijk een schatting te geven van het aantal overeenkomstig de in tabel 2 vermelde code. (Zie ook tabel 2).

Opgeteld betekent dit voor het gehele blok dus een aantal waarschijnlijke en zekere broedvogels van ca. 5000-50000 = code 5-6.

Hoewel uiterst globaal kan deze informatie een waardevolle bijdrage leveren voor het samenstellen van dichtheids-verspreidingskaarten, mits deze gegevens van zeer vele of alle Atlas-blokken bekend worden. De richtlijnen voor het Atlas-project stellen het invullen van kolom E facultatief, maar de ervaring heeft geleerd dat veel medewerkers deze kolom toch invullen. Een loffelijk streven dat navolging verdient, indien de vermelde gegevens geheel verantwoord zijn.

● H. N. Leys, Algemeen coördinator Atlasproject, Diedenweg 14, Ede.

SOVON-mededeling no. 3 verscheen in 'De Pieper' jrg. 13 (1974) - nr. 1-2, blz. 1-6:
'Het Atlas-project in Noord-Holland Noord in 1973'.